

2 - SEP. 1925

Anul I.

Aiud, 30 Iulie 1925.

No. 14.

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizorului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba de Jos.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar
MARIAN SASU.

Abonament:

120 lei pe an pentru membrii corpului didactic.
Iar pentru comitele școlare și parlic. 150 lei.
Redacția și Administrația la biroul Revizorului școlar — Aiud.

Inserțiuni și reclame

se publică după tarif. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

Un număr 3 lei.

Castelul Corvineștilor din Hunedoara.

Dumineca trecută, învățătorii dela cursul din Deva, am făcut o excursiune la Hunedoara.

Deși ne-a ploat toată ziua, pentru noi a fost plăcută excursia, prin faptul că am văzut multe lucruri frumoase, între cari și castelul Corvineștilor.

Intrarea în castel se face trecând peste podul zidit de-asupra riuulețului **Zlaști**. Turnul zidit de-asupra porții principale e partea cea mai veche a castelului.

Privind de pe pod la stânga, se vede turnul, în vârf cu figura unui soldat în zale; după aceea, Casa de aur, camera de tortură unde erau aruncați în niște țepe cei osândiți, și bastionul pentru apărarea podului. La dreapta sala cavalerilor, turnul lui Capistran, bastionul sudic, coridorul de refugiu în caz de primejdie, și în urmă de tot turnul Neboisa.

Intrând în curtea castelului se văd la stânga camerele de locuință ale regelui Matia, în față capela castelului și tractul bethlenian, iar în continuarea acestuia urmează zidurile ridicate din partea nevestei lui Zólyomi. La dreapta sunt scările, cari conduc la etaj și la sala cavalerilor. Trecând pe drumul dintre capelă și tractul bethlenian ajungi la o curte mai mică unde se zărește groapa urșilor, săpată de 2 turci în răstimp de 30 ani; iar urcând pe niște trepte ajungi pe bastionul de muniții de unde se deschide o priveliște admirabilă peste întreg orașul.

Înainte de-a ajunge la clădirile interne, sub turnul porții la care conducea un pod, ce se ridica cu lanțuri, aflăm la dreapta un cămin deschis; apoi ușa carcerelor și ușa pivniței. La stânga se află camerele soldaților prin care trecând ajungi la camera de tortură.

În curtea castelului la dreapta e sala cavalerilor, zidită în stil gotic; boltiturile acestei săli sunt susținute de opt coloane de marmură roșie. Coloanele sunt împodobite cu cununi de frunze acrobate în piatră.

Pe coloana a doua din mijloc se află inscripția: *Hic opus fecit etc.* În fiecare unghi de împreunare a celor 6 arcuri gotice a boltiturii sunt sculptate emblemele familiei Huniade, Anjou și Szilágyi, precum și emblema Ungariei. Tot astfel de embleme sunt și în pardoseala de ceramică a salei.

Capela castelului, care se află în fața salei cavalerilor, e zidită de Iancu Vodă (Huniade) prin anii 1442—1446. Interiorul a fost transformat de mai multe ori. Pe plafonul nații se văd emblemele familiei Huniade și Szilágyi.

Urcând scările din stânga capelei ajungi la „Casa de aur” mai bine zis camerele de locuit ale regelui Matia. Pe pereții acestor camere sunt frescuri originale, cari reprezintă scene de vânătoare și alte tablouri referitoare la originea Corvineștilor.

Urcând scările din dreapta porții ajungem la sala din etaj a cavalerilor. Pe perețele din fundul salei precum și pe perețele de către camerele regelui Matia putem vedea rămășițe de frescuri, cari înfățișează și figuri din istoria principatelor românești. Din această sală trecând pe lângă locuința de odinioară alui Francisc Capistran, ajungi la coridorul și turnul Neboisa.

Originea castelului e necunoscută. Scrutările de până acum au arătat, că încă pe timpul Romanilor exista un castel în locul celui de azi.

În istoria maghiară obvine ca proprietate a coroanei sub regii: Bela al IV-a (1235—1270) și Ludovic cel Mare (1342—1382). Regele Sigismund (1387—1437) în anul 1409 dăruiește castelul viteazului Șebre, dela care trece în moștenirea nepotului său Voicu și dela el la nepotul său Iancu Huniade, guvernatorul Ungariei în anul 1452. Aceasta o dovedește și inscripția, care se află pe una din coloanele salei cavalerilor și care înscrispție sună în modul următor; *„Hic opus fecit fiei mag. d. Iohnes de Hunyoid regi. hugl. gubna. a. d. MCCCCCLII.*

Iancu Huniade în anul 1481 dăruiește castelul fiului său Matia Corvinul, pe care-l numește „conte de Hunedoara”.

După moartea regelui Matia, soția sa Beatrix se mărită după contele Gheorghe de Brandenburg, care a moștenit castelul după moartea Beatrixei. Contele acesta duce tot avutul castelului la Aupsach, iar castelul îl pune amanet.

În cursul timpului mai ajung proprietarii castelului următorii: Ion Török, Zápolya, Stefan Török, Stefan Bethlen, Gheorghe Rákóczy, Mihail Apafi. La anul 1724 castelul trece din nou în posesiunea erariului. Restaurarea de astăzi s'a făcut la anul 1907.

Castelul formează astăzi proprietatea Ministeriului de culte.

Andrei Floașiu.

Lecție practică de aritmetică.

Inmulțirea cu numerele 1—5.

II.

Al II-lea exemplu prin numărări de degete.

a) Ridicați dela mâna stângă, de cinci ori tot câte un deget! Elevii iarăși vor pronunța în cor: odată ori un deget, de doua ori un deget... de 5 ori 1 deget. Numărați-le acuma și spuneți câte degete ați ridicat de toate? (... 5 degete).

b) De câteori ați ridicat la început tot câte un deget? (... de 5 ori). Și când le-ați numărat, câte degete ați găsit? (... 5 degete).

c) De câteori tot câte 1 deget fac 5 degete? (de 5 ori câte un deget fac 5 degete). Cât fac dar de 5 ori tot câte 1 deget?

Acest procedeu, la trebuință, se va urma și cu alte exemple.

2. *Abstracțiunea.* a) De câte ori tot câte o bilă fac 5 bile? Dar de 5 ori tot câte 1 deget, cât fac? Cât fac de 5 ori tot câte o bancă? (... 5 banci).

Tratarea metodică de până aci îl vom urma și cu celelalte înmulțiri: $1 \times 2 = 2$; $2 \times 2 = 4$; $1 \times 3 = 3$; $1 \times 4 = 4$; $1 \times 5 = 5$, apoi vom continua:

b) Care număr e mai mare 5 ori 1? (... 5) De câte ori e mai mare 5 decât 1? (... de 5 ori) Ce număr luat de 5 ori ne dă pe 5? (1 luat de 5 ori ne dă pe cinci). De cât care număr e mai mare 5 de 5 ori? (decât 1). De câteori 2 și cu câte fac 5? (de $2 \times 2 + 1 = 5$). Pentru ce? (... de $2 \times 2 = 4 + 1 = 5$). De câteori 3 și cu cât fac 5? (de $1 \times 3 + 2 = 5$) Pentru ce?

c) Cât fac dar de 5 ori tot câte 1? (... 5). De câteori tot câte 1 fac 5? (de $5 \times 1 = 5$) Dar de $2 \times 2 + 1$ cât fac? Cât fac $1 \times 3 + 2$? (... 5) Pentru ce? (... $1 \times 3 = 3 + 2 = 5$).

III. Aplicarea.

Să adună N. pe 1 cu fiecare număr, dela 1—5 și să spună și de câteori 1 fac aceste numere! $1 + 1 = 2$, de $2 \times 1 = 2$; $2 + 1 = 3$, de $3 \times 1 = 3$; $3 + 1 = 4$, de $4 \times 1 = 4$; $4 + 1 = 5$, de $5 \times 1 = 5$. Apoi: $2 + 0 = 2$, de $1 \times 2 = 2$; $2 + 2 = 4$, de $2 \times 2 = 4$; etc.

Aceste rezultate se vor scrie de elevi, pe tablă, astfel:

$$\begin{array}{ll} 1 + 1 = 2, & \text{de } 2 \times 1 = 2. \\ 2 + 1 = 3, & 3 \times 1 = 3. \\ 3 + 1 = 4, & 4 \times 1 = 4, \text{ etc.} \end{array}$$

După fiecare rând scris, urmează cetirea individuală apoi simultană. În fine rezultatele obținute se transcriu pe tablă, exerciții cari reproduse apoi din memorie, vor servi drept ocupații indirecte.

Alte exerciții:

Gândiți-vă și spuneți cât fac $5-3x2$? (... 4) Cum ați socotit? ($5-3=2$ și $2x2=4$). Așa dar $5-3x2=4$.

$$2+3-4x5=$$

$$5-4x5-3=$$

$$4-2x2+1=$$

$$1+3-2x2=$$

$$3+2-3x2=$$

$$4-2x2+1=$$

Probleme practice: Intr'un pupitru sed' doi elevi. Câți elevi sed' în 2 pupitre?

Să repete A. această problemă! Ce înțelegi prin vorba pupitru? (... o bancă scurtă). Și câte pupitre spui că erau? (... 2 pupitre). Dar intr'un pupitru câți elevi se așezau? (... 2 elevi). De câte ori 2 elevi erau în 2 pupitre? (... de $2x2$ elevi). Și cât fac de $2x2$ elevi?

Scoateți tablițele și lăcrați această problemă!

Va urma „împărțirea cu numerele 1—5“.

Revizor școl. cl. II. Rem. Lupescu.

Cuvântarea lui *Otăru Iftimie*, elev de cl. IV, primară din satul Mănăstirea Bistriței, rostită cu prilejul excursiunii de studii făcute acolo de către personalul de control din Regiunea IV, Sibiu.

Distinșii noștri oaspeți.

Domnul director al școlii noastre ne-a vestit cu o zi mai de vreme, că astăzi Marți 19 Mai, 1925, veți sosi DVoastră la noi în vizită.

Noi, cari am învățat puținică istorie și geografie ne dăm seama și cine sunteți DVoastră și de unde veniți.

Suntem dar prea fericiți că din țara Ardealului, depe malurile dulci ale Muntelui Știței din Cuibul Dacilor de altădată, din țara aurului și a oilor bărsane ați sosit DVoastră, cărturari alesi pentru a ne vedea.

Venirea DVoastre ne va rămâne nouă ca cea mai frumoasă amintire și vă rugăm distinșii noștri oaspeți să duceți în țara lui Bănu salutul nostru românesc, icoană dragostei noastre pentru Ardeal, pentru frumosul nostru Ardeal în care este toată nădejdea neamului nostru românesc.

Și acum, odată cu acest buchet de flori pe cari vi-l dăruim în semn de dragoste, zicem din toată sufletul nostru bine ați venit, zicem din toată sufletul nostru că mulți am să trăiască familiile DVoastre și toți frații noștri din Ardeal.

Partea oficială.

Toate ordinile și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștientios de către cei vizaji.

Comitetul școlar al județului Alba de jos.

No. 390/1925.

I.

Cere cota de 15% pe 1924.

Comitetele școlare, cari n'au trimis cota de 15% pe 1924, sunt stăruitor invitate ca să înainteze de urgență suma respectivă pentru că numai așa putem veni și noi întru ajutorul școlaelor sărace din județul nostru.

No. 389—1925

II.

Cere contractele de exarândare ale terenurilor școlare.

Să ni-se înainteze spre aprobare toate contractele de exarândare ale terenurilor școlare. Contractele neaprobrate nu vor fi valabile; de neexecutarea acestora vom face responsabili pe domnii prezenți și secretari.

No. 388—1925

III.

Indrumă comitetele să se provadă cu registre și ștampile.

Indrumăm pe comitetele noastre școlare să se provadă cu registrele necesare și ștampila oficială. Toate aceste se pot procura prin Cooperativa învățătorilor din Aiud.

Aiud, 27 Iulie 1925.

/ Secretar,

/ President,

Aug. Ocnean.

M. Săsu.

No. 1825/1925 **Revizoratul școlar al județului Alba de jos.**

Către toate direcțiunile școlaelor primare de stat.

Vă facem cunoscut, că On. Minister prin ord. 68638/925 a dispus, ca niciun certificat de studii eliberat în Rusia sub regimul sovietic, să nu fie recunoscut valabil. Cererile pentru echivalarea ăstorfel de acte trebuesc să fie înaintate On. Minister.

No. 640/1925.

II.

Să ni-se restituie de urgență toate listele dimpreună cu sumele incassate pentru monumentul din Târgu Ocna.

No. 7776/1925.

III.

În temeiul Ord. No. 37294/925, avem onoare a Vă face cunoscut, că Dl. Ministru a aprobat ca și la școlile particulare confesionale minoritare cu și fără drept de publicitate să se aplice aceleași dispoziții în privința sărbătorilor diferitelor confesiuni ca și la cele ale statului.

Sărbătorile acestea sunt următoarele:

Elevii tuturor confesiunilor: Toate sărbătorile și vacanțele prevăzute în regulamentele școlilor respective.

Catolicii: 8 Sept. Nașterea Maicii Domnului, 1 Nov. Toți Sfinții, 25—26 Dec. Nașterea Domnului, 1 Ian. Anul nou, 6 Ian. Botezul Domnului, 2 Febr. Întâmpinarea Domnului, 25 Mart. Bunăvestire, Sf. Paști întâia, a doua și a treia zi pentru călătorie, Înălțarea Domnului, 2 zile Rusalii, Trupul Domnului, Joia verde, Sf. Petru și Pavel, Adormirea Maicii Domnului.

Calvinii, Reformații și Unitarii: 31 Oct. Aniversarea Reformațiunii, 25—26 Dec. Nașterea Domnului, 1 Ian. Anul nou, Vinerea Patimilor, (Unitarii nu au această sărbătoare), Sf. Paști întâia, a doua zi, și a treia zi pentru călătorie, Înălțarea Domnului, 2 zile Rusalii.

Luteranii: 31 Oct. Ziua Reformațiunii, 25—26 Dec. Nașterea Domnului, 1 Ian. Anul nou, 6 Ian. Botezul Domnului, 2 Febr. Sf. Fecioară, 25 Mart. Bunăvestire, Joia verde, Vinerea Mare, Sf. Paști întâia zi, a doua zi și a treia zi pentru călătorie, Înălțarea Domnului, 2 zile Rusalii, Sf. Petru și Pavel.

No.1700/1925.

IV.

Conform ord. 12759/1925 al Inspectoratului reg. IV. a învățământului, următorii învățători din județul nostru au a se prezenta la examenul de limba română: Dionisie Szöcs, Iozefina Salamen, Coloman Makkai, Martin Kádár, Carol Cseh, Francisc Farkas, Albert László, Anna László, Iosif Szatmári, Stefan Veress, Elisabeta Elekes, Rozalia Finna, Kovács J. Vladimira, Ludovich Szabó, Alex. Sipos, Ludovich Regiusz, Susana Koncza, Ioan Weinrich, Ioan Bálint, Elena Kakasi, Ioan Bredt, Iosif Witzemann, Samoil Hutter, Ludovich Teci, Ecaterina Paál, Martin Mild, Gizella Péter, Elena Máthé, Francisc Simon, Elisabeta Ács, Alexandru Ferenc, Francisc Balogh, Irma Brazdilic, E. Tunyogi, Ecaterina Schropp, Francisc Kiss, Coloman Benkó, George Auner, Petrucz Ecaterina, Evelina Elekes, Eugen Máthé, Carol Nagy, Carol Ungar, Irina Derzsy, Stefan Potsch, Gh. Szegedi, Erna Salmen, Ioan Sadler și Ioan Antal. Rev. școlar *M. Sasu*.

Cei ce ne înțeleg.

În zilele aceste redacția acestei reviste a primit dela Dna învățătoare *Cornelia Trifu* nasc. *Gusan* din comuna *Cecălaca* o scrisoare de următorul conținut mult grăitor: *Alăturat Vă trimit suma de 140 lei, dintre cari 120 lei abonament pe un an întreg, iar 20 lei pentru sprijinirea revistei.* Iată o colegă, care ne înțelege așa de bine, încât nu numai, că ne plătește deodată întreg abonamentul, ci mai face și o mică suprasolvire în favorul revistei. Mărturisim sincer, că gestul acesta frumos al dnei învățătoare Trifu ne-a impresionat plăcut. Tocmai de aceea îl relevăm aci și-l dăm ca pildă celorlalți colegi. „*Amicul Școliei*”.

ȘTIRI.

Dl Dr. C. Velican prefect, președintele comitetului nostru școlar județean, a suferit în ziua de 21 l. c. un grav accident de automobil, în apropiere de localitatea Beclean din județul Sălaj-Dobâca, în urma căruia a fost internat în spitalul Dej. Din partea noastră îi exprimăm sincere regrete, dorindu-i grabnică însănătoșire.

* Ministerul de interne a însărcinat cu girarea prefecturii noastre pe dl subprefect Dr. Vasile Ciura, pe tot timpul absenței dlui prefect Dr. C. Velican.

* Între cei 12 învățători, premiați pentru instruirea analfabeților de către „Asociațiunea” noastră din Sibiu, se află și colegii noștri din Uioara: *Ioan Moldovan* și *Victoria Gligor*.

* Ministerul instrucțiunii a publicat de curând următoarele date oficiale asupra examenelor de bacalaureat din anul acesta: „S-au prezentat 3887 candidați, dintre cari 1650 înaintea consiliilor din vechiul regat, 1558 în Transilvania, 354 în Bucovina și 429 în Basarabia. Au reușit în total 1887 candidați, adică 48.5 la sută din numărul celor prezenți și anume: 955 sau 57.8 la sută în vechiul regat, 671 sau 43.1 la sută în Transilvania, 122 sau 34.2 la sută în Bucovina și 145 sau 33.8 la sută în Basarabia. Rezultatele aceste nici de cât nu ne servesc spre laudă.

* Încrestăm și noi cu inima strânsă de durere cazul, că la *Baia-Mare* a murit de foame... în zilele aceste învățătorul român *Vasile Cosma* — după 36 ani

de serviciu în învățământ. Nefericitul dascăl-martir primea o pensie lunară de 140 lei, dintre cari 112 lei îi cheltuia pe tren, când să ducea la *Gibău* să-și ridice pensiunea.

* Abonamente achitate. N. Pluta, I. Limbean, Gh. Totoian, D. Szócs, R. Ranca, N. Cristean câte 30 lei, Com. școl. Micești, M. Theis, câte 40 lei, N. David, T. Drăgoru, I. Filip, M. Man, A. Panța, I. Roman, S. Nestor, S. Lazar, N. Stanca, A. Bătăcui, I. Lăncrăjan, I. Goția, G. Bica, A. Vlădescu, E. Dr. Stoianovici, Ș. Petric, R. Szócs, A. Csürös, J. Salamon, C. Cseh, M. Nicoară, F. Dicu, I. Galea, M. Pop, W. Kocsis, Gh. Sicoie, L. Goia câte 60 lei, Com. școl. Șoimuș, Com. școl. Sôhodolsat câte 75 lei, S. Horváth, D. Ionaș, I. Barna câte 90 lei, I. Moldovan (Șpring), Școala de arte și meserii Aiud, A. Dura, Gh. Felea, A. Luca, A. G. Ochea, E. Roșca. C. Trifu, T. Brătoiu câte 120 lei, „Goronul” inst. fin. Aiud, Com. școl. Gâmbuțiu, Com. școl. Meșcreac, Com. școl. Galțiu câte 150 lei.

* Miercuri, la 22 Iulie, un grup de învățători și învățătoare din județul Durostor în frunte cu dl inspector P. Petrescu a vizitat Blajul. În dimineața zilei de 23 Iulie cu vagon special au plecat spre Alba-Iulia ducând cele mai frumoase impresii.

* Buletinul statistic al României pe 1925 (primele trei luni) spune, că proporția înmulțirii este la orașe aceasta: 1.19% Români, 3.15% Maghiari, 2.06% Sași, 6.88 Evrei; iar la sate 10.08% Români, 12.20% Maghiari, 12.16% Sași, și 18.85% Evrei.

Asigurarea Românească și Tărănească

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ DE ASIGURĂRI GENERALE.
Capital social 24.000.000 lei. Reasigurători 10 Miliarde
lei capital.

București, str. Luterană 4.

Reprezentanță pentru Județul Alba de jos
BANCA POPULARĂ „AIUDEANA“ AIUD.

Este pāvaza pentru apāvarea tutuor contra
incendiului (focului), grīndinei, mōrtalitātii vitelor, acci-
dentelor (intāmplāri nenorōcite). Asigurā vlatā și Trans-
portul pe apā și useal. Asigurā tot felul de mașini
și aūtomobile.

De asemenea Asigurarea Românească a creial și
introdus în țară.

1) Asigurările Populare prin cari cu o platā lunarā
de 25, 50, 100 lei ori cine poate asigurā un capital
pentru construirea unei case, înzestrarea unui copil,
exercitarea unui negoț asigurarea bătrāneței etc.

Acordā asigurațiilor împrumuturi în condiții les-
nicioase pentru construcții de casā.

Sfātuim pe toatā lumea să se asigure la

ASIGURAREA ROMĀNEASCĂ ȘI TĀRĀNEASCĂ !

Căutām agenți achizitori pentru comunele rurale,
asigurām un cāvșlig lunar 3000—5000 lei fără a-și
pārāsi ocupațiile.

Reprezentanța

Asigurarea Românească și Tărănească
Banca Populară „Aiudeana“ Aiud.